

Vīrā ēiškuojē auksa

Nieks nepastebijē, ka trīs tomsē, susikoprenē siluetā tīle nuslinka patuorio pagal suodna ī užreji. Valondelē pasiklausē, vēišniems užžielusio pagriuoviu vīrā nupiedēna lig žardū. Čē susibūrē ēlgā šnibždiejuos, taries. Isitēkēnē, kad aplinkou vēskas nurēma, vīra parūkē ēr atsarge iemies darba.

Vērš senuojē Paloknēs kaima pakēla švēisi pēlnatēs ēr ont atviesosēs žuolies sublizgiejē rasa. Naktēis tīla drumstē tik dērbontiū vīru alsavēms ēr luopētū derkšiejēms, ēr vēns kēts posbalsio ištarts žuodis.

Doubie giliejē ēr platiejē, vīru kaktas sudrieka nu prakaita, bet juokē žēnkla, kad čē būtu užkastē piningā nebova.

Susiedē ont iškastuos doubies krašta, vīrā tīle taries. Nejaugē nebūto radē tēkruosēs vēitas? Negal būtē! Jug anou gera isidiemiejē senāsis Gērdžiūns, vēsū „narininko“ vadēnams, nes ons platiuo apīlinkie garsiejē sava sugebiejēmo gīdītē sergontius gaspaduoriu gīvuolius ē patius šeiminkus, je korēm iš anū išsinarindava ronka ar niksteriedava kuojē. Ons pats ne karta esos matēs šiuo vēituo naktimis žuoraujēntē ognelē ēr šuokiniejont balta vuoškelē. Narininks ēr atsivedē šinakti čē sava susieda Siruti ēr iš Mažuosēs Paloknēs sava gēmēnaiti Gērdžiūna.

Paēlsiejē vīrā viel sukēla. Pavakščiujē pagal sena griuovi, atmieravēi žingsnes nu žardū lig sena ousē, iemē smaigsitē žemē ēlgo gelžēnio vērbo. Gal čē, vuo gal čē?..

Vēinuo vēituo gelžēs atsiriemē ī kažkou kēita. Stukteliējē dar karta – tēkrā kažkas īr! Atsargē ištraukēs smaigsti senāsis narininks ousta anuo žemieta gala.

– Dēlkuo tēp? – klaus Sirutis.

– Jēgo akmou, tad gelžēs kvepies akmēnio, aiškēn senāsis, – vuo je poudielis ā kuoks katēls, ta nieka neužousi!

– Mondros biasos...

– Nekeikēs pri pinigū... Dar pasitrauks...

– No kou kvep?..

– Ruoduos ka...

Bet čē vīru šnibždēsī nutraukē netuolēmamē Grēgalauskē beržīnelie pasigērdēs keists triukšmos. Vēsē suklosa. Aiškē gērdiejuos eržēla kanuopu bēldēsīs ēr lēnciūga žvongiejēms. Vīrā skobēnā pasitraukē ī miediu šešieli ēr iš tomsuos akīlā stebiejē mienolē nušvēista beržīna.

Kanuopu bēlsnuojēms artie. Bēld žemē ē šnar krūmā. Vīru ronkas tvērtā laika luopētū kuotus, vuo kaktas viel sudriekst. Eržēls lek zuovēda, sunkos lēnciūgs žvong, atsitrēnkdamš ī akmēnius. Jau atruoda, isiotēs givuolīs užlieks ont apstolbusiu vīru ēr sutrīps anus sava stipriuoms kuojuoms.

Bet eržēls sustuo. Tik gērdietē anuo sunkos šniuopštavēms ēr brēzgēla žvongsiejēms. Vīrā stuov, līg droskas štolpās pavērtē, ēr bijuos ē pažvelgtē vēns ī kēta. Givuolīs staigē viel šuoktelie iš vēitas, išnērst iš krūmu ī mienesēinas nušvēista lauka ēr līg viesols pralek pru apstolbusius vīrus. Vēsē gerā matē joudus blēzgontius anuo šonus, ēlgus plevēnontius kartius ē platē balta kakta. Bet keistiausē atrudē ont žērga siedontis raituorius. Ons prisiglaudēs pri arklē spronda, kolniems dauža anuo šonus ē žvelg ī vīrus pēktuoms akims. Viel sužvong sunkos lēnciūgs, su kuriou atruoda surēštas raituoriaus ronkas. „Cha, cha, cha!“ nuaidiejē klaikus raituoriaus jouks, kurin užsluopēn krūmu šnaresīs ēr kanuopu bildesīs.

Raituorius dinga tēp pat staigē kāp ēr atsērada. Aplinkou viel stuojē naktēis tīla ēr ramībē, bet vīrā dar ēlgā stuoviejē nejudiedamē, išsigondē ēr sumēšē.

Vuo jūs, rūpužuokā nevierijuot, kad šmiekloujēs, pērmāsis tīla nutraukē senāsis Gērdžiūna. Sērutis anam nuoriejē kažkou sakītē, bet nu suodus posēs atklīda gaidē gēiduojēms. Vīrā susižvalgē, nusišloustē kaktas, susirinka sava nuočīnas ēr eilelē nužingsniava Grēgalauskē nomū linkou.

– Šiuo vēituo užkasta ēr, matīt, užkeikta auksa ēiškuotē nebier pažītikas. Ons, pasivertēs raituoriu, nubēldiejē kažkor link Paloknēs mara kapaliu – aiškēna senāsis vīrielis sava bēndrininkams, kā anēi suējē ī Grēgalauskē truoba.

Vedo so šeimninko siedau „geruojie truobuo“ vuo pru pravēras duris gērdau išsigondusiu vīru kalbas ēr kumstēs užsispaudam bornas, kad nesusijouktomem. Jug tas „eržēls“ – paprasts Grēgalauskē bieroks, korem ont kaktuos, po brēzgēlu buvuom užrēšē balta koskelē. Vuo raituorius – ta aš. Muni Grēgalauskis Juons pamuokē ēr paruošēs išleida aplēnkēnio kelelio, padērvēs, kad pagondinčiuo tus auksa piningū kasiejus. Juons iš onksta žēnuojē, kad šinakti eis anū ēiškuotē.

– Gerā, – saka mon Grēgalauskis, – gerā pasisekē. – Tegol neišnīnkst senūju suodū papruotē ē legēndas...